

Vergaderjaar 2022–2023

31 125

Defensie Industrie Strategie

Nr. 125

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 juni 2023

Hierbij bieden wij u de eerste «Defensie Strategie *Data Science* en *AI* 2023–2027» aan. In een tijd van ingrijpende geopolitieke veranderingen, grootschalige technologische ontwikkelingen en het toegenomen gebruik van informatie als wapen, is deze voor een toekomstbestendige Nederlandse Krijsmacht onontbeerlijk. Technologische ontwikkelingen brengen niet alleen kansen maar ook dreigingen zoals digitale spionage en cyberaanvallen met zich mee. Niet alleen landen maar ook grote (tech-) bedrijven investeren fors in capaciteiten en middelen gedreven door *Data Science* en *Artificiële Intelligentie* (hierna: *AI*). Dat heeft niet alleen gevolgen voor geopolitieke en economische verhoudingen maar ook voor de samenwerking tussen de publieke en private sector. Het is voor Nederland essentieel om op dit gebied zowel nationaal als met Europese en internationale partners en bondgenoten samen te werken en te investeren in onze kenniseconomie om onze technologische voorsprong te behouden en beschermen.

In het militaire domein is een grote verschuiving van traditionele naar hoogtechnologische oorlogsvoering zichtbaar. Moderne (wapen)systemen zijn bijna niet inzetbaar zonder *Data Science* en *AI* waarbij het gebruik van informatie een steeds prominentere en strategische rol vervult. Dit wordt tevens zichtbaar in de oorlog in Oekraïne. Er worden nieuwe eisen aan het militair optreden gesteld; niet alleen met betrekking tot het eigen vermogen van de krijgsmacht, maar ook de manier waarop Defensie reageert op (verstorende) technologische ontwikkelingen van potentiële tegenstanders en andere actoren.

AI deze ontwikkelingen vormen de aanleiding voor versnelling en intensivering van het databeleid en het opstellen van de «Defensie Strategie *Data Science* en *AI* 2023–2027». Deze strategie is richtinggevend voor de ontwikkelingen bij Defensie en creëert samenhang via een overkoepelende visie en strategische ambities. Het inrichten van de juiste

randvoorwaarden voor de optimale inzet van *Data Science* en *AI* staat in deze strategie centraal. Dit gebeurt via vier doelstellingen:

1. **Defensiebrede data governance** voor de inzet van *Data Science* en *AI* binnen juridische en beleidsmatige kaders met duidelijke belegging van rollen en verantwoordelijkheden.
2. **Hoogwaardige informatietechnologie** voor de inzet van *Data Science* en *AI* in het informatiegestuurd en multidomein optreden en werken in alle gebruiksomstandigheden.
3. **Investeren in kennis en kunde** ter verhoging van de kennisbasis en de schaarse capaciteit bij Defensie.
4. **Datagedreven werkwijze** om (besluitvormings)processen en de optimale inzet van *Data Science* en *AI* op elkaar af te stemmen.

Inhoudelijk kiest Defensie voor vijf prioritaire toepassingsgebieden waar ambities van defensieonderdelen samen komen: onbemande autonome systemen, militaire besluitvormingsondersteuning en inlichtingen, logistiek en *predictive maintenance*, bedrijfsvoering en veiligheid. Deze toepassingsgebieden staan centraal bij de taken van Defensie en bieden kansen voor het inzetten van *Data Science* en *AI*.

Met de Defensie Strategie *Data Science* en *AI* 2023–2027 is een aantal acties in gang gezet. Zo ontwikkelt Defensie een hooggerubriceerde IT-infrastructuur voor datadeling en verwerking. Dit stelt de krijgsmacht in staat relevante informatie op het juiste moment bij de juiste persoon te krijgen. Defensie heeft beleid voor algoritmes ontwikkeld en richt nu het toezicht op algoritmes in samen met de Functionaris Gegevensbescherming en de Beveiligingsautoriteit. Tot slot investeert Defensie in een *Data Science Center of Excellence* bij de Nederlandse Defensie Academie waar de aanstelling van een hoogleraar *Data Science* ervoor zorgt dat deze technologie plaats krijgt in de militaire opleidingen en het onderzoek. Defensie zet in op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent om de afhankelijkheid van externe partijen te beperken.

In de transformatie naar een technologisch hoogwaardige krijgsmacht, investeert Defensie in de integratie van *Data Science* en *AI* in onze processen. Bijgevoegd treft u een ambitieuze strategie die de komende jaren een sterk fundament neerlegt ter ondersteuning van het informatiegestuurd optreden en werken. De Defensienota 2022 (Kamerstuk 36 124, nr. 1) schetste al het belang van *Data Science* en *AI* ten behoeve van het informatiegestuurd optreden en werken. *Data Science* en *AI* zijn sleuteltechnologieën die op verschillende manieren bijdragen aan het optimaliseren van onze processen. Door de technologie te gebruiken in de bedrijfsvoering of de logistieke keten draagt het bijvoorbeeld bij aan het verbeteren van managementrapportages en het reduceren van kosten door storingen te voorspellen. Daar waar *Data Science* en *AI* worden gebruikt ten behoeve van het militair optreden draagt het bij aan het informatiegestuurd optreden door data snel en slim te verwerken tot relevante informatie om te kunnen anticiperen en direct reageren op uiteenlopende dreigingen. Defensie moet haar technologische voorsprong vergroten en behouden met aandacht voor onze waarden op het gebied van privacy, betekenisvolle menselijke controle en verantwoord gebruik. Meer dan ooit kijkt Defensie naar EU- en NAVO-partners, kennisinstellingen en de industrie om samen te werken. Via de Uitvoeringsagenda Innovatie en Onderzoek (Kamerstuk 31 125, nr. 122) krijgen *Data Science* en *AI* daarom prioriteit en wordt de samenwerking met kennis- en innovatiepartners in ecosystemen versterkt. Deze ontwikkelingen dwingen ons gezamenlijk te werken aan (internationale) regulering en standaarden die voldoen aan onze ethische en juridische standpunten. Defensie zet daarom in op bilaterale en multilaterale samenwerking op dit vlak, waarvan de conferentie «*Responsible AI in the Military Domein*» (REAIM)

van afgelopen 15 en 16 februari jl. (Kamerstuk 33 694, nr. 67) een voorbeeld is.

Data Science en *AI* bieden zowel mogelijkheden als risico's voor de rijksoverheid. Het recente rapport van de Commissie Brouwer (Kamerstukken 32 761 en 30 821, nr. 258) benadrukt het belang van juridische en beleidsmatige kaders bij de inzet van dit soort technologieën. De ontwikkeling en toepassing van *Data Science* en *AI* bij Defensie vindt te allen tijde plaats binnen bestaande en wet- en regelgeving, zoals de Grondwet, fundamentele mensenrechten, internationaal humanitair oorlogsrecht en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Tevens sorteert Defensie voor op aankomende wetgeving zoals de Europese *AI* Verordening en *Data Act*. Daarnaast is er aandacht voor aanvullende kaders en transparantie over de manier waarop de rijksoverheid *Data Science* en *AI* inzet. Daartoe lopen er meerdere acties, zoals de implementatie van een normenkader, de inrichting van het toezicht en het aansluiten bij het algoritmeregister. Er wordt ook niet getornd aan onze waarden op het gebied van privacy, betekenisvolle menselijke controle en verantwoord gebruik.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren

De Staatssecretaris van Defensie,
C.A. van der Maat